

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ПАСПОРТІВ ЗДОРОВ'Я ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Миرونюк І.С., Слабкий Г.О., Білак-Лук'янчук В.Й.,
Ужгородський національний університет, м. Ужгород, Україна

Вступ. Законом України «Про систему громадського здоров'я» визначено, що місцеві органи виконавчої влади у сфері громадського здоров'я реалізують державну політику у сфері громадського здоров'я та забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення на відповідній території, організовують розроблення і виконання регіональних і місцевих програм у сфері громадського здоров'я, беруть участь у розробленні та виконанні державних цільових програм; організовують та здійснюють заходи впливу на детермінанти здоров'я та заходи, спрямовані на запобігання, зменшення та подолання нерівності щодо здоров'я на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці; забезпечують виконання стратегій, планів щодо зміцнення здоров'я і профілактики хвороб, організацію та здійснення заходів зміцнення здоров'я та заходів профілактики хвороб на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці [1].

Мета. Запропонувати концептуальні підходи до формування паспортів здоров'я територіальних громад та проведення рейтингової оцінки територіальних громад із забезпечення збереження та зміцнення здоров'я населення.

Матеріали та методи. *Матеріали дослідження:* законодавча база розвитку системи громадського здоров'я і діяльності в Україні об'єднаних територіальних громад та досвіду моніторингу та рейтингової оцінки стану здоров'я населення, діяльності та ресурсного забезпечення закладів охорони здоров'я [2,3]. *Методи:* контент-аналізу, структурно-логічного аналізу.

Результати та обговорення

Динаміка стану здоров'я населення, характеристика демографічної ситуації, профілактична робота на рівні територіальної громади, санітарно-гігієнічна характеристика навколишнього середовища та підприємств, доступність здоров'язберігаючих умов на рівні громади, впровадження

пріоритетних форм забезпечення медичної допомоги, доступність та якість медичної допомоги, ресурсне забезпечення закладів охорони здоров'я в тому числі рівня фінансування коштом громади та залученими фінансовими ресурсами заходів по збереженню та зміцненню здоров'я населення.

Складовими паспортів здоров'я та програм рейтингової оцінки діяльності територіальних громад по збереженню та зміцненню здоров'я населення є в тому числі показники профілю громадського здоров'я регіону: рівень народжуваності у жінок віком 15-19 років; частота абортів у віці до 14 років 6,7 1,1 на 100 000 жіночого населення; рівень щомісячних витрат на тютюнові вироби; рівень щомісячних витрат на алкогольні напої; рівень середньої заробітної плати; середня очікувана тривалість життя при досягненні 65 років; смертність від випадкових падінь на 100 000 населення; передчасна смертність населення у віці 30-69 років життя від хвороб органів травлення на 100 000 населення; частка населення, яке у разі настання хвороби не зверталося до лікаря, а лікувалося самостійно за допомогою ліків; передчасна смертність населення у віці 30-69 років життя від цукрового діабету на 100 000 населення; захворюваність на віл-інфекцію серед загального населення на 100 000 населення; частка вперше виявлених хворих на злоякісні новоутворення що мали ІV стадію, відсоток; поширеність злоякісних новоутворень на 100 000 населення; смертність дітей до 1 року життя 9,8 6,7 на 1000 народжених живими; смертність дітей до 5 років життя на 100 000 населення; рівень охоплення щепленням ПОЛІО-3 до року, відсоток від плану; Рівень охоплення щепленням КПК-1 (1 рік), відсоток; рівень охоплення щепленням від гепатиту В до року, відсоток від плану; частка населення у віці 12 років і старше, які повідомили, що палять від 1 до 5 років, за тривалістю куріння, відсоток; поширеність тютюнопаління серед осіб 12 років життя і старше на 100 000 населення; частка населення у віці 12 років та старше, які повідомили, що випалюють понад 20 цигарок за добу, відсоток; приріст кількості ДТП із постраждалими у порівнянні з минулим роком, відсоток; відсоток водіїв, які використовують паски безпеки при

знаходженні за кермом, відсоток; рівень викиду забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення, відсоток.

Важливою умовою в оцінці діяльності територіальних громад є наявність в них цільових комплексних програм (стратегічних планів) по збереженню та зміцненню здоров'я населення.

Наразі проект паспорту здоров'я територіальної громади та система збереження та зміцнення здоров'я населення знаходяться на стадії розробки та експертної оцінки прийнятності.

Висновки. Рекомендується запровадити систему щорічної рейтингової оцінки територіальних громад по забезпеченню збереження та зміцнення здоров'я населення основою для чого мають стати паспорти здоров'я територіальних громад. З метою здійснення моніторингу діяльності територіальних громад по забезпеченню збереження та зміцнення здоров'я населення та узагальнення даних і підготовки рейтингових таблиць має бути створена постійно діюча робоча група і складі представників уряду країни, Всеукраїнської асоціації об'єднаних територіальних громад, асоціації міст України та ГО «Всеукраїнська асоціація фахівців з громадського здоров'я», центру громадського здоров'я МОЗ України.

Використана література

1. Закон України 6 вересня 2022 року № 2573-IX «Про систему громадського здоров'я». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>

2. Постанова Кабінету Міністрів України: від 06.04.2005 р. № 263 „Про моніторинг стану здоров'я населення, діяльності та ресурсного забезпечення закладів охорони здоров'я”. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/263-2005-%D0%BF#Text>

3. Наказ МОЗ України від 31.05.2002 р. № 197 „Про рейтингову оцінку стану здоров'я населення, діяльності та ресурсного забезпечення закладів охорони здоров'я”. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0197282-02#Text>